

Primjećujemo kako je za učenje djece važno stvoriti poticajan prostor i oplemeniti ga, a jednako je važno i uključiti ih u samu izradu poticaja. Budući da su djeca povezivala kontinente sa životinjama koje na njima žive, ponuđena im je aktivnost koja se bavi tom tematikom.

...kad bismo upitali djecu što su napravila, svi su odgovarali – zebri, iako nema glavu, niti četiri noge, ni rep. Za djecu je to bila zebra jer su je radili samostalno, gledanjem u sliku, a svatko je sliku životinje interpretirao na drukčiji način i prikazao na njemu najrazumljiviji. U ovu likovnu aktivnost uključivao se velik broj djece. Bilo je podjednako dječaka i djevojčica. (Refleksija na aktivnosti studentice S.S.) Ovoj je aktivnosti cilj bio da djeca usavršavaju koordinaciju oko – ruka, razvijaju svoju kreativnost te da se provjeri na koji način će oni doživjeti svoju zebri. Zanimljivo je bilo vidjeti kako su starija djeca samoinicijativno lijepila u ravnini, prvo bijeli pa crni papir, dok su mlađi više pridavali važnost samom lijepljenju, a ne boji papira. Aktivnost je kod nekih trajala više dana, jer bi prekidali aktivnost nakon nekog vremena, a zatim bi opet dovršavali svoj rad. Aktivnosti se nisu provodile samo u sobi dnevnog boravka, već i u vanjskom prostoru. (Samorefleksija odgajatelja – mentora na aktivnost)

Tijekom razgovora s djecom odgajateljica komunicira postavljajući pitanja, aktivno sluša i pokazuje zanimanje za ono što dijete govori. Pitanja koja upućuje djeci navode djecu na razmišljanje, otkrivanje i zaključivanje. Uvažava sve sudionike koji su se toga trenutka nalazili oko nje, svima daje pozornost i s djecom razgovara u razini njihovih očiju. Ove su se aktivnosti odvijale u vanjskom prostoru dvorišta i djeca su boravila na svježem zraku. Jako mi se svidio ovakav način rada s djecom, iz razloga što sam mogla, na primjeru, vidjeti kako se u vanjskom prostoru može organizirati aktivnost. Važno je osmišljavati ovakve aktivnosti koje će se nadovezivati na interes djeteta i zato je dobro svako dijete vidjeti i čuti, dokumentirati i reflektirati, da bismo prema njihovim mjerilima oblikovali rad. (Refleksija studentice Z.Z. na aktivnost)

U zajedničkom mijenjanju odgojno-obrazovnog procesa studente sam smatrala ravnopravnim partnerima s kojima sam dijelila isti cilj, a on je bio unapređenje odgojno-obrazovnog procesa. Kroz ovakav rad sa studentima mnogo sam dobila i profitirala: poticali su me da promatram djecu, bilježim i pratim, poticali su me na izrađivanje različitih materijala s ciljem obogaćivanja prostora dnevnoga boravka, postigla sam veće samopouzdanje, obraćala sam veću pažnju na komunikaciju s djecom, dobila mnoge ideje za obogaćivanje prostora sobe dnevnog boravka (kućica, plakati, nove likovne tehnike – oblikovanje žicom...). Prikazali su mi i osvijestili neke propuste u odgojno-obrazovnom procesu. (Završna /samo/ refleksija odgajateljice mentorice na proteklu pedagošku godinu)

Člankom smo željeli istaknuti koliko je važna suradnja između svih sudionika odgojno-obrazovnog procesa, čije su akcije izravno povezane, višestruko isprepletene i ovisne jedna o drugoj: profesora, studenata, odgajatelja, djece, roditelja i stručnih suradnika. Iz tih razloga naša je teza da već u formalnom obrazovanju studenata na suradnju i učenje u institucijskom kontekstu treba gledati kao na proces koji je u stalnoj izgradnji, kontinuirano se razvija kroz komunikaciju/refleksiju i evaluaciju postojećeg stanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi, iz čega proizlazi da proces rasta i razvoja odgojno-obrazovne ustanove ne može biti univerzalan i uniformiran (Slunjski, 2006., Miljak, 2009., Vujičić, 2011.), o čemu svjedoči i naše iskustvo.

Literatura:

1. Miljak, A. (2009.): *Življenje djece u vrtiću*. Zagreb. MeićRotooffset.
2. Vujičić, L. (2011.): *Istraživanje kulture odgojno-obrazovne ustanove*. Zagreb. Mali profesor.
3. Internetske stranice:
4. Slunjski, E. (2009.): *Postizanje odgojno-obrazovne prakse vrtića usklađene s prirodom djeteta i odraslog*. Pribavljeno 19.8.2012 http://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=73173
5. Vujičić, L. (2007.): *Akcijnsko istraživanje u predškolskoj ustanovi (materijali s predavanja iz kolegija, Akcijnska istraživanje u predškolskoj ustanovi)*

Odgajatelji i stručni suradnici u savjetodavnoj ulozi

Nuša Srok, mag. paed.
Dječji vrtić Rijeka, CPO Zamet, PPO Srdoči
dr. sc. Sanja Skočić Mihić,
docentica na Učiteljskom fakultetu u Rijeci

Kako bi se dijete razvijalo u zdravom okruženju, potrebna je kvalitetna suradnja njegove okoline, roditelja, odgajatelja i stručnih suradnika koji vjeruju da je svako društvo jako, sigurno i vrijedno onoliko koliko je jak, siguran i vrijedan njegov najmanji član. U članku se opisuje istraživanje provedeno u Dječjem vrtiću Rijeka vezano uz percepciju odgajatelja o suradnji sa stručnim suradnicima u području savjetovanja roditelja.

Prema Nacionalnom okvirnom kurikulumu za predškolski odgoj i obrazovanje te opće osnovno i srednjoškolsko obrazovanje (2011.), valjano djelovanje ustanova ranoga i predškolskoga odgoja i obrazovanja usmjereno je na

razumijevanje i prihvaćanje roditelja i skrbnika kao ravnopravnih sudionika u institucijskom odgojno-obrazovnom radu. Vrtić kao odgojno-obrazovna ustanova podrazumijeva koncept i realizaciju kvalitetne suradnje

odgajatelja s roditeljima, uz pomoć stručnih suradnika.

Jedan od oblika suradnje odgajatelja i roditelja ostvaruje se savjetovanjem koje je propisano člankom 29. Državnog pedagoškog standarda predškolskog odgoja i naobrazbe te glasi: 'Uz obvezu neposrednog odgojno-obrazovnog rada s djetetom i skupinom djece, ostali poslovi odgajatelja obuhvaćaju, između ostaloga, i suradnju i savjetodavni rad odgajatelja s roditeljima.' Cilj savjetodavnog rada je ojačati kompetencije roditelja i načine suočavanja s problemima u odgoju. Prilikom savjetovanja, odgajatelj prenosi roditelju svoja stručna znanja vezana uz odnos prema djetetu s kojim svakodnevno provodi vrijeme bilo u igri, radionicama ili drugim aktivnostima organiziranim u vrtićkim grupama. Roditelj kroz savjetovanje afirmira i vlastite snage i ohrabren je mobilizirati vlastite sposobnosti. Savjetovanjem odgajatelji od roditelja dobivaju i pomoć u vidu prikupljanja ideja ili u samoj realizaciji projekata

Većina odgajatelja ima iskustvo u savjetovanju roditelja

vezanih uz rad u skupini, a mogu i zajednički bolje dijagnosticirati uočen problem kod djeteta. Informacije stečene savjetovanjem s roditeljima i stručnim suradnicima odgajatelji koriste za bolje upoznavanje djece iz skupine, što utječe na formiranje njihova pristupa radu sa svakim pojedinačnim djetetom.

Suradnja stručnih suradnika i odgajatelja

Koncepcija razvojne pedagoške djelatnosti stručnih suradnika (2001.) predviđa da kvalitetan vrtić, uz odgajatelje, čine prije svega kompetentni stručnjaci koji u njemu profesionalno ostvaruju svoje radne zadatke, a sve zbog toga što se sve češće ukazuje nužnost suradnje odgajatelja sa stručnim suradnicima i savjetnicima (Slana, 2005:80). Stručne suradnike u dječjem vrtiću čine pedagog, psiholog i stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila, defektolog ili logoped (*Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, 2008.*, članak 30. stavak 1.). Stručni suradnici i odgajatelji koji u dječjem vrtiću sudjeluju u procesu odgoja i obrazovanja, odgovorni su kako za dijete tako i za osmišljavanje najpovoljnijih oblika rada i suradnje s roditeljima. Kako je uloga odgajatelja kreirati poticajno okruženje u kojem djeca uče čineći i sudjelujući, tako je i uloga članova stručnog tima stvarati poticajno okruženje među odgajateljima u kojem će i oni većim dijelom učiti čineći, sudjelovanjem i promišljanjem vlastite prakse. Uloga stručnog suradnika je primjereno ukazivati odgajateljima na moguće pogreške, ali i poticati ih da ih samostalno uvide i porade na njima. Ako je stručan razvoj odgajatelja nužan za poboljšanje kvalitete dječjeg vrtića, u tom je slučaju uloga stručnog tima osigurati ozračje koje pogoduje njihovom trajnom učenju i istraživanju, njihovom profesionalnom rastu i razvoju (Miljak, Vujičić, 2002).

Dobrobit suradnje

U suvremenoj se pedagoškoj literaturi sve češće, umjesto suradnje, nailazi na

Oni koji su imali iskustva u savjetovanju te oni kojima je osigurana pomoć stručnjaka, percipiraju suradnju djelotvornijom od drugih, odnosno od odgajatelja koji nemaju iskustva u savjetovanju ili im nije pružena pomoć stručnih suradnika.

pojam 'partnerstva roditelja i odgajatelja u odgoju'. Time se želi istaknuti važnost ravnopravne komunikacije, dogovaranja i međusobnog uvažavanja u obavljanju zajedničke, složene zadaće odgajanja. Uključivanjem u rad vrtića roditelji razvijaju vlastito pouzdanje, mogu jasnije argumentirati vlastito mišljenje i uvidjeti koji su postupci razvojno-primjerene prakse prilagođeni djetetu. To je moguće ostvariti samo u partnerskom odnosu i to onom u kojem su roditelji i odgajatelji jednaki, aktivni i odgovorni (Maleš, 1996:85).

Uključivanjem u rad vrtića roditelji mogu jasnije uvidjeti koji su postupci razvojno-primjerene prakse prilagođeni djetetu

Stručni suradnici i odgajatelji odgovorni su kako za dijete tako i za osmišljavanje najpovoljnijih oblika rada i suradnje s roditeljima

Partnerstva roditelja i odgajatelja u odgoju ističe važnost ravnopravne komunikacije, dogovaranja i međusobnog uvažavanja u obavljanju zajedničke, složene zadaće odgajanja

Odgajatelji u suradnji sa stručnim suradnicima, psiholozima, pedagogima, rehabilitatorima i drugima, sudjeluju u procesima savjetovanja koji se provode s ciljem razumijevanja odgovornosti u nastajanju problema, poboljšanja razumijevanja problema, učenja novih učinkovitijih postupaka, stvaranja i održavanja otvorenih i iskrenih odnosa s drugima. (Arambašić, 2005). Vrlo je važno naglasiti da u procesu savjetovanja stručni suradnici i odgajatelji postojeće probleme rješavaju zajednički kao kolege. Zajedno prikupljaju, analiziraju podatke, izmjenjuju ideje o

radu i rješavanju dvojbi, izrađuju plan akcije, ostvaruju taj plan i zajedno utvrđuju rezultate (Resman, 2000:120). U svrhu ispitivanja mišljenja o djelotvornosti suradnje odgajatelja i članova stručnog tima prilikom savjetovanja roditelja, provedeno je istraživanje. Nastojalo se utvrditi postoji li razlika u percepciji nedjelotvorne suradnje između odgajatelja u odnosu na neke sociodemografske značajke: iskustvo u savjetovanju roditelja, pomoć stručnih suradnika prilikom savjetovanja, usvajanje sadržaja vezanih uz savjetovanje roditelja tijekom studija, stručno usavršavanje iz područja savjetovanja i suradnje s roditeljima, samostalno istraživanje literature vezane za savjetovanje roditelja predškolske djece. Istraživanje je provedeno na uzorku od 172 odgajatelja, od kojih su dvojica muški ispitanici, iz vrtića na području Primorsko-goranske županije. Prosječna dob ispitanih odgajatelja je 39 godina, dok prosjek radnog staža iznosi 14,5 godina. U istraživanju je korišten anketni upitnik od 2 dijela. Prvi dio upitnika imao je funkciju prikupljanja općih podataka o ispitanicima, dok se drugi sastojao od dvije skale: *Skale suradnje sa stručnim suradnicima prilikom savjetovanja roditelja* i *Skale nedjelotvorne suradnje sa stručnim suradnicima*. Odgajatelji su dobrovoljno i anonimno ispunjavali anketni upitnik u slobodno vrijeme te su popunjene upitnike vraćali odgovornim osobama Dječjeg vrtića Rijeka. Provedba prikupljanja podataka trajala je mjesec dana, a prikupljeno je 172 od poslanih 200 upitnika, odnosno 86%.

Rezultati istraživanja

Analizom dobivenih rezultata utvrđeno je da 79% odgajatelja ima iskustvo u savjetovanju roditelja, 52% ispitanika imalo je pomoć stručnjaka, 45% je tijekom studija usvajalo sadržaje vezano uz kolegije savjetovanja roditelja. Na području savjetovanja i suradnje s roditeljima daje 61% odgajatelja, dok je 85% njih samostalno istraživalo literaturu.

Varijable *Stručni suradnici sami iniciraju razgovor s roditeljima* (M=2,43),

Roditelj kroz savjetovanje afirmira i vlastite snage i ohrabren je mobilizirati vlastite sposobnosti

Prilikom savjetovanja s roditeljima stručni suradnici preuzimaju inicijativu (M=2,56) i *Stručni suradnici djeluju kao motivirajući faktor na učestalost savjetovanja roditelja* (M=2,85) ukazuju da prema mišljenju odgajatelja stručni suradnici ne iniciraju suradnju pri savjetovanju s roditeljima i nisu motivirajući čimbenik. To upućuje da su odgajatelji mišljenja kako proces razgovora s roditeljima najčešće ostvaruju samostalno.

Također, odgajatelji se uglavnom slažu s tvrdnjama: *Savjetovanje mi pomaže u razvijanju partnerskih odnosa s roditeljima*, *Kada mi je potrebna pomoć, obratim se stručnim suradnicima*, *Uključenost stručnih suradnika u savjetovanje roditelja pomaže mi u razvijanju partnerskih odnosa s istima*, *Stručni suradnici pomažu mi savjetima*, *U savjetovanju roditelja timski suradnjem sa stručnim suradnicima*, *Stručni suradnici mi povremeno pomažu*, što pokazuje da se odgajatelji uglavnom slažu s tim da timska suradnja sa stručnim suradnicima ima pozitivne rezultate u pogledu savjetovanja roditelja i razvijanja partnerskih odnosa. Unatoč takvom slaganju ispitanika, postoji tendencija neodlučnosti po pitanju participacije i doprinosa stručnih suradnika u timskom radu.

Skala nedjelotvorne suradnje

Varijabla *Stručni suradnici mi kažu da će pomoći, ali mi ne pomognu* uvjerljivo pokazuje kako stručni suradnici deklarativno izjašnjavaju spremnost da se uključe i pomognu svojim stručnim

znanjima u rješavanju aktualnih problema, odnosno problema neostvarivanja suradnje. Varijable *Stručni suradnici imaju ulogu 'ometajućeg faktora'*, *Stručni suradnici se ne uključuju na vrijeme*, *U odnosu sa stručnim suradnicima, oni imaju ulogu nadređenog* opisuju stručnog suradnika u negativnom kontekstu, percipirajući ga nedovoljno angažiranim, nepromptnim i hijerarhijski nadmoćnijim sudionikom te se u njima ne očituje pozitivan kontekst koji suradnja pretpostavlja. Ispitani odgajatelji suradnju sa stručnim suradnicima percipiraju deklarativnom, a ne djelotvornom. Oni koji su imali iskustva u savjetovanju te oni kojima je osigurana pomoć stručnjaka, percipiraju suradnju djelotvornijom od drugih, odnosno od odgajatelja koji nemaju iskustva u savjetovanju ili im nije pružena pomoć stručnih suradnika.

Zaključak ovog istraživanja je da suradnja odgajatelja i stručnih suradnika prilikom savjetovanja roditelja postoji, ali ista ne daje očekivane rezultate, stoga je potrebno u okviru formalnog obrazovanja odgajatelja i stručnih suradnika uvesti kolegije koji će buduće kolege osposobiti za kvalitetan timski rad i podržavajuće roditeljstvo.

Literatura

1. Arambašić, L. (2005.): U Vlahović – Štetić (ur.). *Daroviti učenici: teorijski pristup i primjena u školi* (51 – 70). Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu
2. *Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, 2008.* Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske
3. *Koncepcija razvojne pedagoške djelatnosti stručnih suradnika*, 2001. Zagreb: Ministarstvo prosvjete i športa, Prosvjetno vijeće
4. Maleš, D. (1996.): *Od nijeme potpore do partnerstva između obitelji i škole*. Društvena istraživanja 5, 1(21), 75 – 87.
5. Miljak, A., Vujičić, L. (2002.): *Vrtić u skladu s dječjom prirodom 'Dječja kuća'*. Rovinj: Predškolska ustanova Dječji vrtić i jaslice 'Neven'
6. *Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*, 2011. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske
7. Resman, M. (2000.): *Savjetodavni rad u vrtiću i školi*. Zagreb: Hrvatski pedagoško-književni zbor
8. Slana, J. (2005.): *Savjetodavni rad odgajatelja u učeničkom domu*. Život i škola, 13(1), 79–85.